

Országos Szakiskolai Közismereti Tanulmányi Verseny

2009/2010

TÖRTÉNELEM

II. (regionális) forduló

2010. február 26.

MEGOLDÁS

1. feladat

(6 pont)

A reformkorban született népszerű nyomtatott termékek borítóit látja. A képek segítségével és saját ismereteinek felhasználásával válaszoljon az alábbi kérdésekre!

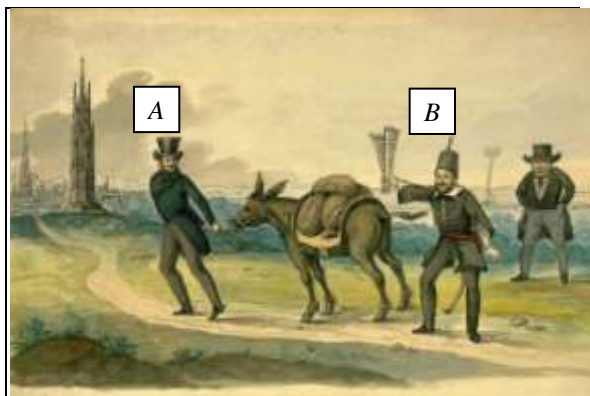

- a) A szerzők közül ki voltak barátok? **Széchenyi István és Wesselényi Miklós**
- b) A szerzők közül kik voltak azok, akiket börtönbüntetésre ítélték?
..... **Kossuth Lajos és Wesselényi Miklós**
- c) Az itt látható művek közül melyik kakukktojás? Röviden magyarázza meg miért? (Több megoldás is lehetséges!)
János vitéz **Ez szépirodalmi mű és nem politikai.**
Pesti Hírlap **Ez rendszeresen megjelenő folyóirat.**

2. feladat

(10 pont)

A reformkorban sok olyan kérdés volt, amelyben a kor két legnagyobb politikusa nem értett egyet. A karikatúra és saját ismereti alapján válaszoljon a kérdésekre!

(Kossuth és Széchenyi ellentéte korabeli karikatúra)

Kossuth Lajos	Széchenyi István
a), b), c), d), e)	c), d), f)

- a) Ön szerint melyik figura ábrázolja Széchenyit? (Írja a betűjelét a vonalra!) ...**A**...
- b) Mit jelképezhet a csacsi?
..... **Magyarországot**
- c) Az állítások betűjelét írja annak a politikusnak a nevéhez, akinek politikai céljai között az adott állítás szerepel! (Némelyik betű több helyre is írható.)
- iparfejlődés elsődlegessége
 - kötelező örökváltság
 - köztehverviselés
 - államnyelv
 - jobbágyfelszabadítás
 - mezőgazdaság elsődleges fejlesztése

3. feladat

(8 pont)

A Szabadságharc legszebb pillanatait idézi a szöveg. Pótolja a szövegből hiányzó városneveket és válaszoljon a kérdésekre!

1848. március 15-én a bécsi forradalom hírére magyar küldöttség indult a ...**pozsonyi**... országgyűlésről a császári városba, s időközben ...**Pesten**... is kitört a forradalom. Március 16-án ...**Bécsbe**... is eljutott a pesti forradalom híre. Az udvar meghátrált, s kénytelen volt engedni a küldöttség követeléseinek. Hozzájárult március 17-én gróf Batthyány Lajos miniszterelnöki kinevezéséhez. Beleegyezett az önálló magyar kormány megalakulásába. Megígérte, hogy a király szentesíti a reformtörvényeket. A gróf Batthyány Lajos vezetésével megalakuló új kormány már nem a királynak, hanem a nép választott képviselőinek, a magyar országgyűlésnek tartozott felelősséggel. Ezért tehát független és felelős kormány volt. *(tankönyvi idézet)*

- a) Miért volt szükség a törvények szentesítésére?**Mert csak azt követően váltak hatályossá.**
- b) Mitől volt független ez a kormány?**A bécsi udvartól.**
- c) Kinek volt felelős a kormány?**A magyar országgyűlésnek.**
- d) Milyen esemény történik Bécsben 1848 március 13-án?**Forradalom.**
- e) Ki volt az a király, aki szentesítette a törvényeket?**V. Ferdinánd.**

4. feladat

(3 pont)

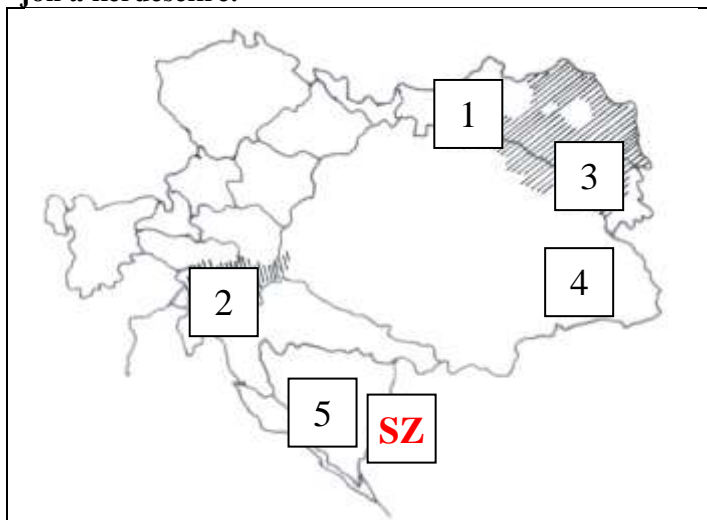
Híres emberek életéről és tevékenységéről olvashat. Írja be a szövegben a kipontozott helyre a szereplő nevét!

- a) „James ...**Watt**... betegeskedése miatt magántanulóként végezte iskoláit. Aztán hajóács apja mellett dolgozott, majd Londonban kitanulta a műszerészszakmát. 1763-ban egy Newcomen-tűzgép modelljét kellett bemutatási célra üzemképessé tenni. Ez egy életre eldöntötte sorsát, mert tökéletesebb gőzgépet akart építeni. Ez azonban csak jóval később, 1785-ben sikerült neki.
- b) Apja – az Esterházy herceg uradalmi hivatalnoka – korán felismerte fiának kivételes zenei tehetségét és minden lehetőséget megragadott kibontakoztatására. ...**Liszt Ferenc**... kilenc éves korában már nyilvánosság előtt zongorázott Sopronban és Pozsonyban. Első bécsi koncertjén az akkor 11 éves művészre még Beethoven is felfigyelt. Idős korában – a budapesti Zeneakadémia első éveiben – készséggel segítette a magyar zenekultúra újonnan kialakuló központját és vállalta, hogy az év néhány hónapjában itt tanítson.
- c) Gyermekkorát nyolc éves koráig a családi birtokon, Kenderesen töltötte. A családi visszaemlékezések szerint eleven és kalandszerető gyermek volt. Az első világháború kitörése után az 1914-ig a Pólában horgonyzó 8300 tonnás Habsburg csatahajó parancsnoka, majd a flotta egyik legkorszerűbb egysége, a frissen épült Novara gyorscirkáló kapitánya lett. ...**Horthy Miklós**... hatalma a kormányzóvá választásáig az antanttól és a Nemzeti Hadseregtől függött.

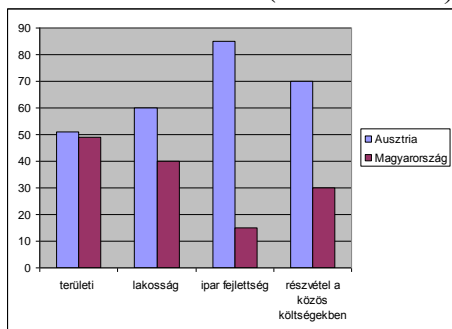
5. feladat

(8 pont)

A vaktérkép az Osztrák–Magyar Monarchiát mutatja. A térkép és saját ismeretei alapján válaszoljon a kérdésekre!

A Monarchia adatai (%-os értékek)

a) Mely nemzetiségek lakták a számokkal jelölt területeket?

1. **lengyelek**
2. **horvátok (szlovénok)**
3. **ukránok (ruszinok)**
4. **románok (oláhok)**
5. **szerbek (rácok, bosnyákok, horvátok)**

b) Jelölje lehető legpontosabban a térképen SZ betűvel a Ferenc Ferdinánd elleni merénylet helyszínét!

c) Röviden indokolja meg, miért volt igazságos, hogy hazánk kisebb mértékben járult hozzá a Monarchia kiadásaihoz!

Fejletlen volt az iparunk

Nálunk kevesebben laktak

6. feladat

(5 pont)

A polgárosodással együtt járt a szabadidő megjelenése. A szöveg, a plakát és saját ismereteinek a segítségével döntse el, az alábbi állítások igazak vagy hamisak!

„Kiemelkedő év volt a hazai labdarúgás történetében [...] 1896-ban jelent meg *Angol rúgósdí* címmel Magyarországon az első könyvecske, amely kizárólag a labdarúgójáték szabályait foglalta össze [...] Ugyanebben az évben alakult meg az első, jóváhagyott alapszabályokkal rendelkező labdarúgó-szakosztály, a BTC (Budapesti Torna Club) football csapata is. Előzményeül az a néhány budapesti középiskola szolgált, ahol a testedzést angol mintára szervezték meg, Angliából e célra szolgáló focilabdát hoztak. [...] Az iskolában megismert játék a diákok körében oly kedvelté vált, hogy játszották iskolán kívül, délutánonként is.

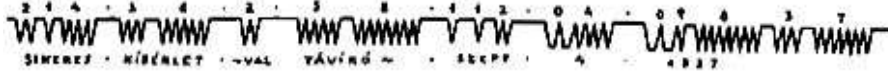
	Állítás	Igaz	Hamis
1.	A labdarúgást magyar fiatalok találták ki.		X
2.	Magyarországon az FTC volt az első bejegyzett futballcsapat.		X
3.	Az első focilabdákat Angliából hozták.	X	
4.	A foci azokban a városokban lett népszerű ahol sok munkás dolgozott.	X	
5.	A nők a férfiakkal egy időben kaptak engedélyt a sport gyakorlására.		X

7. feladat

(10 pont)

Az itt olvasható leírások híres feltalálókról és találmányokról szólnak. Írja a feltalálók nevét és a találmányok nevét a pontozott vonalakra!

- a) A feltaláló felvette a kapcsolatot Joseph Henry professzorral, akinek találmánya előrevitte a találmány tökéletesítését. Az első nyilvános sikert 1837. szeptember 4-én aratta, amikor fél kilométer távolságból sikeresen rögzítették az alábbi jelsorozatot:

Feltaláló: **Morse**..... találmány: **távíró**.....

- b) Gazdag és vállalkozó kedvű befektetők segítségével Charles Brown New York-i gyárában építette meg a 40 méter hosszú, 5 és fél méter széles hajóját, amelyet egy Watt-féle gőzgép működtetett.

Feltaláló: **Fulton**..... találmány: **gőzhajó**.....

- c) Első „műve”, az 1814-ben készült Blücher ugyan mai szemmel kezdetlegesnek tűnik, de ez volt az első olyan jármű, amely a által úttörőként alkalmazott peremes kerekeinek köszönhetően a síneken maradt, és 4 kilométeres sebességgel 30 tonna súlyt tudott elvontatni.

Feltaláló: **Stephenson**..... találmány: **gőzmozdony**.....

- d) Óriási jelentőségét – az automobilizmus fejlődése szempontjából – igazolja, hogy milyen nagy problémát jelentett Henry Ford számára az üzemanyagnak a motorba való helyes betáplálása. Ilyen előzmények után született meg az a magyar találmány mely a külföldet messze megelőzve oldotta meg a sok évtizedes problémát, tudományos alapon, egyszerű eszközökkel.

Feltaláló: **Bánki-Csonka**..... találmány: **porlasztó**.....

- e) Az 1848-as kultuszminiszter fiának találmánya. A vízszintes rúd egyik végére ugyancsak platina-súly van erősítve, másik végén vékony szátra erősített platinahenger lóg le, és a rúd végein levő tömegek különböző magasságban vannak. A szerkezet a gravitáció mérésére szolgál.

Feltaláló: **Eötvös Loránd**..... találmány: **torziós inga**.....

8. feladat

(10 pont)

Az első világháború hatalmas ember és anyagi veszteséget jelentett a hadviselő feleknek. Az adatok és saját ismereti alapján válaszoljon a kérdésekre!

<i>A háború mérlege</i>		
	<i>Központi hatalmak</i>	<i>Antant</i>
Háború elején a haderő:	7 millió fő	12 millió fő
Háború végéig:	22 millió fő	35 millió fő
A háború költsége:	300 milliárd aranyárka	700 milliárd aranyárka
Halottak:	3,4 millió	5 millió

- a) Kik tartoztak a háborúban a központi hatalmakhoz?

Németország, Osztrák–Magyar Monarchia, Bulgária, Törökország.....

- b) Melyik szövetségi rendszernek voltak nagyobb tartalékai? **Antant**.....
Állítását igazolja!(Több megoldás is lehetséges!)

Hatalmas gyarmatbirodalommal rendelkeztek.....

Az USA segítette őket/hadba lépett az oldalukon.....

Kétfrontos háborúra kényszerítették a központi hatalmakat.....

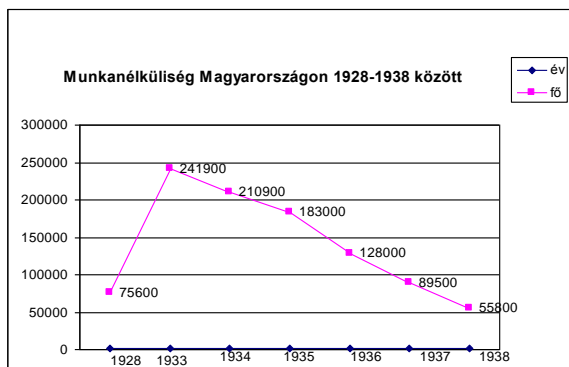
- c) Melyik fél szenvedte el a háborúban a nagyobb veszteséget? **antant**.....

- d) A győztesek hogyan kárpótolták magukat a békében? **háborús jóvátétel (területi elcsatolások/gyarapodás)**.....

9. feladat

(10 pont)

A gazdasági világválság hazánkban is érezte hatását. Az állításokról döntse el, hogy gazdasági vagy politikai következményekhez sorolhatók! Tegyen x-et a megfelelő oszlopba!

	Állítás	Gazdasági	Politikai
1.	Megerősödött az antiszemitizmus		X
2.	A parasztság vásárló ereje csökkent	X	
3.	A kisüzemek csődbe mentek	X	
4.	Munkástüntetésekre került sor		X
5.	A külföldi piaci lehetőségek megszűntek	X	
6.	Statáriumot vezettek be		X
7.	Az ipari termékek eladhatatlanná váltak	X	
8.	A háború kezdetére a munkanélküliség jelentősen csökkent	X	
9.	A válság hatására sokan kivándoroltak az országból		X
10.	Bethlen István miniszterelnök lemondott		X

10. feladat

(9 pont)

A második világháború dokumentumai között válogattunk. Nevezze meg az esemény a kipontozott vonalon!

a) „Eltársak! Polgárok! Testvérek! Hadseregünk és Hajóhadunk katonái! Hozzátok fordulok barátaim! A hitleri Németország hazánk ellen június 22-én megindított hitszegő katonai támadása folyik. Bár a Vörös Hadsereg hősiessen ellenáll...” (Sztálin rádióbeszéde a szovjet néphez)

Esemény: **a Szovjetunió megtámadása**

b) „Mi, az Egyesült Államok elnöke, Nagy-Britannia miniszterelnöke és a Szovjetunió miniszterelnöke az elmúlt négy nap folyamán találkoztunk iráni szövetségeseink fővárosában, és kialakítottuk és megerősítettük közös politikánkat.” (A konferencia jegyzőkönyvéből)

Esemény: **a teheráni konferencia**

c) „A Luftwaffe az előző napi két súlyos támadás után ezen a napon intézte legnagyobb összpontosított nappali légitámadását London ellen. A háború egyik sorsdöntő csatája volt ez.” (Winston Churchill: A második világháború)

Esemény: **az angliai (légi)csata**

d) Írja a megfelelő évszám mellé az esemény betűjelét!

1940: ...**c**...

1941: ...**a**...

1943: ...**b**...

e) A második világháborúban szövetséges hatalmak vezetőit látja a képen. Írja a nevüket a tisztségük alatti vonalra!

Az Egyesült Államok elnöke:

..... **Roosevelt**

Nagy-Britannia miniszterelnöke:

..... **Churchill**

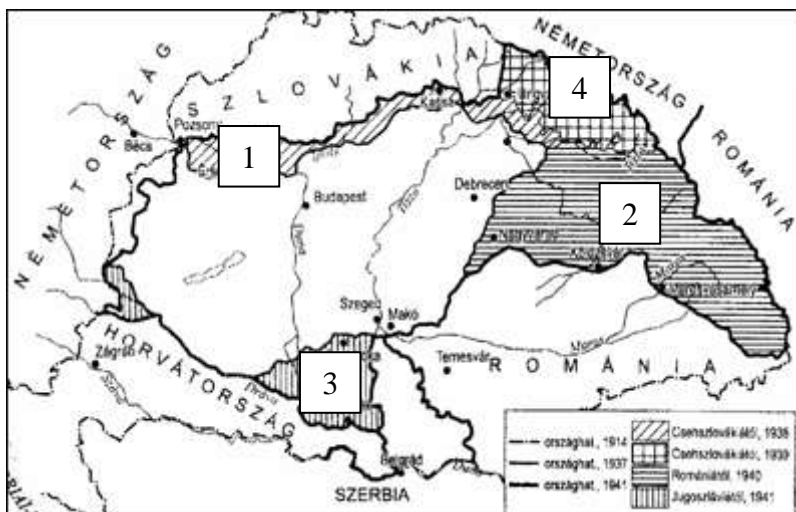
Szovjetunió miniszterelnöke:

..... **Sztálin**

11. feladat

(8 pont)

Magyarország jelentős területeket kapott vissza a második világháború időszakában. A térkép és saját ismeretei alapján válaszoljon a kérdésekre!

a) Hogyan nevezzük ezeket a területeket?

1. **Felvidék**
2. **Észak-Erdély (Székelyföld-dél)**
3. **Délvidék**
4. **Kárpátalja**

b) Milyen intézkedések hatására kerültek vissza?

1. **Első bécsi döntés**
2. **Második bécsi döntés**
3. **Jugoszlávia megtámadása**
4. **Csehszlovákia megszállása/megszűnése**

12. feladat

(5 pont)

Hazánk 1920–1945 közötti története jelentős személyiségeinek nevét és a nevükhöz fűződő történelmi eseményt kell párosítania. Kösse össze a nevet és a kapcsolódó eseményt!

Bethlen István

jobbratulódás és német szövetség kialakítása

Gömbös Gyula

belépés a háborúba

Teleki Pál

konzolidáció

Bárdossy László

nyilas hatalomátvétel

Szálasi Ferenc

Erdély visszacsatolása

13. feladat

(4 pont)

A második világháború mérhetetlen pusztulást okozott a polgári lakosságban is. A zsidók elleni intézkedések képeit játja. Párosítsa a megadott szavakat a képekkel, és írja a megfelelő szót a kép alá! (Figyelem! Egy kifejezés nem illik a képekhez!)

koncentrációs tábor

zsidómentés

zsidótörvények

deportálás

gettó

...zsidótörvények...

...koncentrációs tábor...

...deportálás...

...gettó...

14. feladat

(4 pont)

A következő verseket már bizonyára ön is olvasta, vagy hallotta. Írja a versek alatti kipontozott vonalra annak a történelmi eseménynek a nevét, amiről a versrészlet szól!

Legyen vége már!

Aki alszik, aludjon,
aki él az éljen,
a szegény hős pihenjen,
szegény nép reméljen.

(Babits Mihály – Húsvét előtt, 1916.)

...I. világháború...

Sok urunk nem volt rest, se kába,
birtokát óvni ellenünk
s kitántorgott Amerikába
másfél millió emberünk.

(József Attila – Hazám, 1937.)

...gazdasági világválság...

Pedig bolond a jámbor, mert ott az otthonok
fölött régóta már csak a perzselt szél forog,
hanyattfeküdt a házfal, eltört a szilvafa,
és félelemtől bolyhos a honni éjszaka.

(Radnóti Miklós – Erőltetett menet, 1944.)

...II. világháború...

„Elhullt csatában a derék –
No halld meg, Eduárd:
Neved ki diccsel ejtené,
Nem él oly velszi bárd.

(Arany János – Walesi bárdok, 1857.)

...szabadságharc bukása/
Bach-rendszer/
Ferenc József látogatása...